

Профспілка працівників освіти і науки України

**КИРОВОГРАДСЬКА ОБЛАСНА
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ
ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**

25006, м. Кропивницький, вул. Преображенська, 4
тел. 24-69-14, тел./факс 24-65-22, e-mail: opon-kirovograd@host.kr.ua

Розрахунковий рахунок № UA293052990000026005035102454 в АТ КБ «Приватбанк», код ЄДРПУ 02606149

14.06.2024 р. № 01/65

На № _____

Головам первинних профорганізацій вищої освіти обласного підпорядкування Кіровоградської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України

Кіровоградський обком Профспілки працівників освіти і науки України інформує, що за наслідками засідання Ради вищої школи ЦК Профспілки працівників освіти і науки України 13.06.2024р. з розглядом питання щодо прийняття Верховною Радою України 6 червня 2024 року Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки наукової роботи в закладах вищої освіти», реєстр. № 9600 від 10.08.2023, та з метою дотримання трудових і соціально-економічних прав громадян з числа науково-педагогічних, наукових та педагогічних працівників, а також студентів, які здобувають вищу освіту у закладах вищої освіти, Профспілка звернулася листом від 13.06.2024 № 02-5/309 до Президента України, як до гаранта Конституції України, з пропозиціями застосувати при його підписанні право вето та повернути на доопрацювання.

У зверненні наголошено, що Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки наукової роботи в закладах вищої освіти», підтримано 254 народними депутатами України під час його розгляду 6 червня 2024 року за спрощеною процедурою.

Всупереч нормам чинного Закону України «Про вищу освіту», у статті 55 поки ще не підписаного Головою Верховної Ради України закону відсутні законодавчі гарантії щодо віднесення відповідних посад працівників закладів вищої освіти до категорії науково-педагогічних чи педагогічних працівників. Натомість передбачено, що перелік посад науково-педагогічних і педагогічних працівників устанавлюється Кабінетом Міністрів України.

Без законодавчих гарантій це загрожує ручному режиму врегулювання означеного питання та не сприятиме дотриманню і захисту прав та інтересів науково-педагогічних, педагогічних працівників. Таке унормування грозить десяткам тисяч працівників скасування статусу науково-педагогічного працівника, яких з набуттям чинності законом з 1 вересня 2024 року можуть перевести до категорії педагогічних працівників.

За даними статистики на початок 2023-2024 навчального року у закладах вищої освіти налічувалося 79 837 науково-педагогічних працівників

з науковими ступенями та 60 259 з вченими званнями. Серед педагогічних працівників 2561 особа має науковий ступінь та 1622 особи вчене звання.

У статті 56 закону передбачається нормування наукової, навчальної та іншої роботи науково-педагогічних та педагогічних працівників робочим часом. Зокрема передбачено, що робочий час науково-педагогічних і педагогічних працівників становить 36 годин на тиждень. Установлено, що не менше 30% робочого часу науково-педагогічного працівника на навчальний рік становить наукова робота. Максимальний обсяг навчальної роботи на одну ставку науково-педагогічного працівника не може перевищувати 30% робочого часу, а педагогічного працівника - 60% робочого часу.

У річному годинному вимірі наукова робота оцінюватиметься її мінімальним обсягом 450 - 500 годин на навчальний рік. Але для такої специфічної сфери діяльності як наука, нормування наукової діяльності часовими рамками є не виправданим кроком. Адже кожен вид діяльності в науці вимагає від різних дослідників різних витрат часу, психоемоційних, розумових та фізичних сил. Неможливо унормувати у часовому вимірі наукову роботу, зокрема установити скільки часу потрібно витратити для створення гіпотези, обмірковування над науковою проблемою, на проведення експерименту, розробку моделі чи впровадження результатів. Наукові дослідження такому виміру не притаманні. Відтак, планування наукової роботи в годинах є практично неможливим.

Для оцінки наукової роботи мають застосовуватися такі показники, як кількість монографій, наукових статей, створених розробок, розроблених програм, концепцій, методологій, здійснених відкриттів, патентів, наявних наукових проєктів і грантів, які для кожного дослідника можуть бути різними, а не у годинах навантаження науково-педагогічного працівника.

Запровадження норми про зменшення для науково-педагогічних працівників норми навчальної роботи не вище 30% робочого часу, що у річному вимірі оцінюється обсягом 450 - 500 годин, вимагатиме додаткових бюджетних видатків для закладів вищої освіти, яких у Державному бюджеті України на 2024 рік не передбачено. Перегляд освітніх програм у бік їх звуження та розширення самостійного оволодіння студентами знаннями, не сприятиме здобуттю ними належного освітнього рівня та кваліфікації, особливо в умовах воєнного стану.

Неприйнятними є нововведення про максимальне навчальне навантаження на одну ставку педагогічного працівника, що у годинному вимірі сягатиме близько 22 годин на тиждень, або понад 900 годин на навчальний рік. Згідно з чинними нормами педагогічне навантаження педагогічних працівників становить 720 годин на рік або 18 годин на тиждень. Встановлення навчального навантаження для педагогічних працівників закладів вищої освіти у обсязі 900 годин позбавить їх можливості стати у майбутньому науковцем, оскільки при такому режимі навчальної роботи йому бракуватиме часу для науки та й науковою роботою їх не зобов'язано займатися.

Тож запровадження таких норм призведе до інтенсифікації праці викладачів, посади яких відносяться до педагогічних працівників, а також спричинить дискримінацію працівників, які обіймають посади педпрацівників у різних типах закладів освіти, які здійснюють підготовку кадрів.

Водночас за два місяці до запровадження Закону відсутні нормативні акти з оплати праці, що унеможливило дотримання трудових прав працівників, зокрема стосовно їх попередження про зміни, установлених КЗпП України.

Окрім цього виникає гостра проблема бронювання педагогічних працівників закладів вищої освіти, оскільки Законом України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» цього не передбачено. Зазначене може призвести до зриву та ускладнень у здійсненні освітнього процесу.

Запропоноване законом обмеження у розподілі годин на той чи інший вид робіт, зміни у якісному та кількісному складі кафедр перешкоджатимуть їх нормальній роботі та означатимуть втручання в академічну свободу викладачів та закладу в цілому, на неприпустимості чого наголошується в Стратегії розвитку вищої освіти України на період до 2032 року.

Як зазначає наукова громадськість, зміни до статті 1 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», що видом наукової роботи є «керівництво науковою роботою/наукове консультування аспірантів (ад'юнктів), докторантів» суперечить закону України «Про авторське право та суміжні права». Формально це означає співавторство керівника чи консультанта наукової роботи та аспіранта, докторанта при її створенні.

Підтримано висновки освітянської громадськості, що зміни до Законів України «Про вищу освіту» та «Про наукову і науково-технічну діяльність», внесені законом «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки наукової роботи в закладах вищої освіти» № 9600, не сприятимуть підтримці наукової роботи в закладах вищої освіти та є неефективними.

Такі нововведення призведуть до звуження трудових прав працівників, а також до суттєвого зниження зарплати окремих науково-педагогічних працівників, погіршення умов та до інтенсифікації їхньої праці, що заборонено статтею 22 Конституції України.

До відома та врахування у роботі направляємо презентацію, озвучену під час засідання Ради вищої школи ЦК Профспілки працівників освіти і науки України (додається).

Одночасно доводимо до відома копію звернення Спілки ректорів закладів вищої освіти України до членів Спілки стосовно прийняття 6 червня 2024 року Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки наукової роботи в закладах вищої освіти», реєстраційний №9600 від 10.08.2023, для врахування у роботі (додається).

Голова обкому Профспілки

Сергій ПЕТРОВ